Algirdas Juknevičius

Buvusio grūdų magazino teritorijos tyrimai

2011 m. Veliuonos (Jurbarko r.) buvusio grūdų magazino teritorijoje tyrinėti P ir R kiemai. Kiemuose numatyta statyti atviras terasas, tiesti inžinerinius tinklus, tvirtinti magazino pamatus, tad norėta ištirti juose esantį kultūrinį sluoksnį. Abiejuose kiemuose ištirtas 232 m² plotas, atkastas 0,8–2,5 m storio XV a. I pusės – XX a. I pusės kultūrinis sluoksnis. Nemaža jo dalis (iš viso 63,81 m²) sunaikinta tarybiniu laikotarpiu. Tai padaryta P kieme betonuojant svarstyklių pamatus ir R kieme įrengiant lauko tualetą.

Grūdų magazinas stovi Pilies kalnu vadinamo piliakalnio P papėdėje. Jis yra 30 m į Š nuo Kauno–Jurbarko plento ir 150 m į Š nuo Nemuno dešiniojo kranto. Magazinas yra XIX a. pabaigos klasicistinio stiliaus stačiakampis 10,45x29 m dviejų aukštų pastatas su rūsiu, dvišlaičiu stogu ir ant jo sumūrytais dviem skersaukščiais, vadinamaisiais facijatais. Pastatas mūrytas iš lauko riedulių ir raudonų plytų. Didesnė fasadų dalis tinkuota, aukštai išskirti ir karnizai, puošti prakištų plytų dantukais (1 pav.). Tarpukariu sandėlyje būta smuklės, veikė nakvynės namai ir arklių keitimo punktas. Tarybiniu laikotarpiu jame buvo įrengtas grūdų sandėlis, pastatytas betoninis svarstyklių priestatas. Dabar pastatas restauruojamas ir pritaikomas viešbučiui. Išsami magazino istorinė raida nėra nušviesta. Geriau žinoma Veliuonos miestelio žemutinės dalies, kurioje stovi magazinas, praeitis.

Pirmieji gyventojai Veliuonos apylinkėse įsikūrė paleolite, X–VIII tūkst. m. pr. Kr. Radinių topografija leidžia teigti, kad tuo laiku žmonės laikinai apsistojo ar trumpiau apsigyveno Gedimino kapo piliakalnyje ir jo papėdėje. Žmonės abiejų Veliuonos piliakalnių (Gedimino kapo kalno ir Pilies kalno) teritorijose bei prieigose gyveno iki istorinių laikų. Veliuona, kaip ir kelios kitos žemutinės Panemunės vietovės istoriniuose šaltiniuose paminėtos XIII a. pabaigoje Petro Dusburgiečio

1 pav. Veliuonos grūdų magazinas Pilies kalno P papėdėje iš V. A. Juknevičiaus nuotr.

Fig. 1. The Veliuona grain storehouse at the S foot of Castle (Pilies) Hill, as seen from the W

kronikoje, rašytoje XIV a. Kronikoje minimi įvykiai, susiję su Junigedos (taip vadinta Veliuona iki XV a.) valsčiumi ir pilimi.

Iki XV a. pradžios šaltiniuose figūruoja žinios, susijusios su Veliuonos R dalyje ant Gedimino kapo kalno stovėjusia pilimi. Ši pilis nuo 1291 iki 1367 m. buvo svarbus lietuvių gynybinis punktas karo su vokiečių Ordinu metu. Nuo XV a. pradžios, kai Ordinas 1400 m. ant greta stūksančio Pilies kalno pastatė naują pilį, Veliuona tapo centru, iš kurio Ordinas valdė visą Žemaitiją. 1410 m. pilis atiteko lietuviams. Didysis kunigaikštis Vytautas pilį perstatė ir įrengė dvarą. Nuo tada Veliuona vadinama miesteliu, jame vyko turgūs, veikė uostas, krautuvės ir smuklės. Teigiama, kad gyventojai kūrėsi 1367 m. apleisto Gedimino kapo kalno R papėdėje (Kvizikevičius L., Veliuonos ištakos ir urbanistinės raidos bruožai XV–XVIII a., *Veliuona*, Vilnius, 2001, p. 114). Čia susiformavo miestelio branduolys. Aukštutinė miestelio dalis, išskyrus ant Pilies kalno stovėjusį dvarą, XV a. buvo neapgyvendinta.

XV a. gausėjant gyventojų, žemutinė miestelio dalis pamažu plėstėsi į R ir V. Ji plėtėsi ir į P, plačioje ir nuožulnioje Nemuno terasoje, tarp Nemuno ir Kauno–Jurbarko kelio. Manoma, kad miestelio Š dalyje, tarp minėto kelio ir Pilies kalno veikė turgus, o PR dalyje – uostas. Į juos vedė gatvės, prie jų kūrėsi sodybos. Teigiama, kad žemutinėje, o ne aukštutinėje miestelio dalyje 1421 m. buvo pastatyta pirmoji Veliuonos bažnyčia.

Urbanistinė situacija žemutinėje Veliuonos dalyje pradėjo keistis XVIII a. viduryje, kai miestelį ėmė niokoti dideli pavasariniai Nemuno potvyniai. Visos miestelio P dalies tarp Nemuno ir Kauno–Jurbarko kelio gyventojai tikriausiai išsikėlė į aukštutinę dalį ir šis ruožas liko tuščias. Toks jis yra dabar – plynas, užžėlęs pieva. Visa žemutinio miestelio Š dalis, nepaisant XVIII a. vidurio – XX a. I pusės Nemuno potvynių, dėl tranzitinės prekybos naudos išliko. Joje amžių bėgyje keitėsi užstatymas: tolo arba artėjo prie abiejų piliakalnių šlaitų.

Pateikti faktai liudija, kad Veliuonos miestelis susiformavo XV a. iš papilių, o jo urbanistinę plėtrą iki XVIII a. vidurio lėmė susiklosčiusi žemėvalda, svarbus tranzitinės prekybos kelias, laivybinis Nemunas ir sudėtingas reljefas. Iki XVIII a. vidurio žemutinė miestelio dalis plėtėsi iš R į V ir P. Miestelio plėtrą nuo XVIII a. vidurio iki XX a. I pusės koregavo padažnėję Nemuno potvyniai.

Magazino teritoriją ir vidines patalpas archeologai tyrinėjo 2000 ir 2010 m. 2000 m. Linas Kvizikevičius, pastato pamato Š išorėje ištyręs 10,4 m^2 dydžio plotą, konstatavo, jog Pilies kalno P šlaite kultūrinis sluoksnis nėra susiformavęs, o 1 m gylyje slūgsantį įžemį sudaro rausvas molis. Tarp jo ir dabartinio kiemo paviršiaus supiltas 60–100 cm storio XX a. statybinio laužo sluoksnis. Tyrimų išvadose akcentuota, kad statant magaziną, dalis Pilies kalno šlaito buvo nukasta (*ATL 2000 metais*, Vilnius, 2002, p. 164–165). 2010 m. archeologai Nijolė Vailionytė ir Rytis Šiaulinskas pastato viduje ir kiemo P prieigose ištyrę 48 m^2 plotą, nustatė autentišką pastato grindų lygį, atkasė 1,6–2,2 m storio kultūrinį sluoksnį su XVIII a. būdingais radiniais ir neaiškios paskirties mūriniu pamatu pastato P kieme (*ATL 2010 metais*, Vilnius, 2011, p. 398–399).

2011 m. magazino teritorijoje atlikti didesnės apimties treti pagal seką tyrimai pateikė vertingų duomenų apie Veliuonos žemutinės dalies gamtinį reljefą, praplėtė šios miestelio dalies istorinės ir urbanistinės raidos pažinimą. Pirminį reljefą magazino teri-

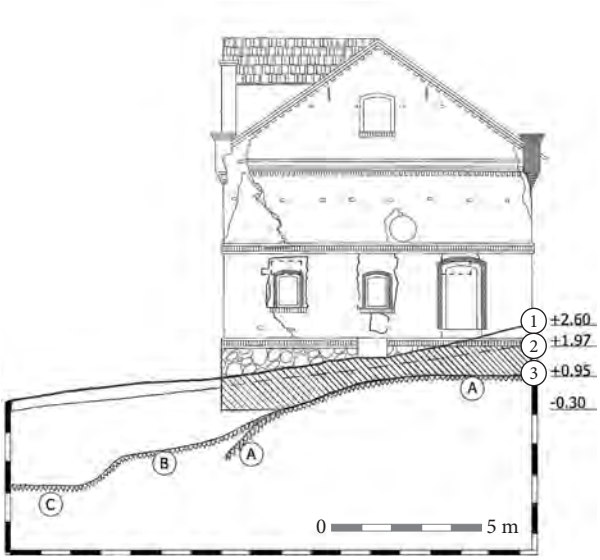

2 pav. Veliuonos Pilies kalno P šlaito ir papėdės pjūviai grūdų magazino vietoje: 1 – dabartinis paviršius; 2 – kiemo paviršius (XIX a. pabaiga – XX a. I pusė); 3 – magazino pamato ŠR kampo apačia; A – rusvas moreninis priemolis – natūralus Pilies kalno šlaito paviršius; B – rusvas priesmėlis – Nemuno slėnio (Pilies kalno papėdės) sąnašos; C – rusvas stambiagrūdis priesmėlis – Nemuno salpos sąnašos. A. Juknevičiaus brėž.

Fig. 2. The sections of the S slope and foot of Veliuona Castle Hill at the site of the grain storehouse: 1 – the present-day surface; 2 – the courtyard's surface (late 19th – first half of the 20th century); 3 – the bottom of the NE corner of the storehouse's foundation; A – a brownish clayey loam moraine – the natural surface of the Castle Hill's slope; B – brownish sandy loam – Nemunas valley deposits (at the foot of Castle Hill); C – brownish, coarse-grained sandy loam – Nemunas floodplain deposits.

torijoje sudaro Pilies kalno P šlaitas, kalno papėdėje buvęs siauras Nemuno slėnis ir P kryptimi staigiai žemėjanti Nemuno salpa (2 pav.). Pilies kalno P šlaito natūralų paviršių sudaro kietai susluoksniuotas rausvas moreninis priemolis su kalkakmenio priemaiša. Dėl giluminių šaltinių priemolis vietomis pašlapęs ir tapęs balkšvu bei žalsvu šlynu. Natūralų Pilies kalno papėdės paviršių sudaro Nemuno slėnio ir Nemuno salpos sąnašos. Nuožulnų ir siaurą 4,2 m pločio slėnio ruožą suformavo Nemuno šaltinių ir polaidžių, tekėjusių nuo Pilies kalno, sąnašos. Jas sudaro rusvas aliuvinis priesmėlis su rausvo priemolio priemaiša, smulkiomis vandens kriauklėmis ir geldelėmis Nuožulnios ir staigiai P kryptimi žemėjančios Nemuno salpos sąnašas sudaro rusvos spalvos stambiagrūdis priesmėlis su gausia geležies priemaiša, vandens kriauklėmis ir geldelėmis. Nelygus ir staigiai žemėjantis reljefas, šaltiniuota ir polaidžių bei potvynių užliejama vieta turėjo lemiamos įtakos jos apgyvendinimui ir raidai.

3 pav. XV a. I pusės laužavietė Pilies kalno P papėdėje iš P. A. Juknevičiaus nuotr.

Fig. 3. A fire site from the first half of the 15th century at the S foot of Castle Hill, as seen from the S.

4 pav. XV a. I pusės keramikos šukės. V. Trečiokienės pieš.

Fig. 4. Potsherds from the first half of the 15th century.

Ankstyviausi žmonių veiklos pėdsakai datuoti XV a. I puse, atkasti 0,94–2,58 m gyliuose nuo dabartinio paviršiaus, kurio H_{abs} 20,70 m (nuo šio paviršiaus skaičiuojami visi gyliai ir aukščiai). Juos sudaro 12–22 cm kietai sumintos juodžemio sąnašos su laužaviečių liekanomis ir iš jų išmėtytais 16x12x8 cm lauko rieduliais. Laužavietėse (3 pav.) tarp apdegusių ir nuo karščio suskilinėjusių riedulių, pelenų bei medžio anglių surasta gyvulių kaulų ir XV a. I pusės keramikos šukių (4 pav.). Iš laužavietėse surinktų 75 kaulų 52 % sudaro arklių kaulai. Nustatytas (gyvulių kaulų analizę atliko Lietuvos sveikatos akademijos Veterinarijos fakulteto anatomijos ir fiziologijos katedros prof. dr. Linas Daugnora) didelis arklių krūtinės slankstelių osteofitų kiekis ir riešo bei plaštakos kaulų suaugimas. Šios patologijos būdingos traukiamiesiems arkliams. Statybų pėdsakų sluoksnyje nėra, todėl jis su apgyvendinta vieta (gyvenviete) nėra susijęs.

Nuo XV a. vidurio iki XX a. I pusės Pilies kalno papėdėje formavosi ir buvo formuoti nuožulnūs kiemai (5 pav.). Jie formuoti ant šaltinių, polaidžių, potvynių sąnašų ir buvo nuožulnūs. Kiemų nuožulnumą lėmė P kryptimi žemėjantys Nemuno slėnio ir salpos paviršiai. XV a. vidurio kiemo paviršius nėra ryškus. Jo sluoksnis persimaišęs su XVI a. kiemo sluoksniu. Apatiniame horizonte surastos

5 pav. Kultūrinio sluoksnio pjūvis grūdų magazino P kieme iš R: 1 – XX a. I pusės niveliacinis kiemo sluoksnis; 2 – XIX a. statybinio laužo (kiemo) sluoksnis; 3 – XIX a. niveliacinis sluoksnis; 4 – XVIII a. vidurio Nemuno potvynių sąnašos; 5 – XVII a. niveliacinis sluoksnis; 6 – XV a. vidurio – XVII a. sluoksnis; 7 – XV a. I pusės sluoksnis; 8 – įžemis – rusvas priesmėlis, Nemuno slėnio sąnašos. A. Juknevičiaus nuotr.

Fig. 5. The cultural layer section in the grain storehouse's S courtyard as seen from the E: 1 – the courtyard's levelling layer from the first half of the 20th century; 2 – the (courtyard) layer of 19th-century construction debris; 3 – the 19th-century levelling layer; 4 – mid-18th-century Nemunas flood deposits; 5 – the 17th-century levelling layer; 6 – the mid-15th–17th-century layer; 7 – the layer from the first half of the 15th century; 8 – sterile soil – sandy loam, Nemunas valley deposits.

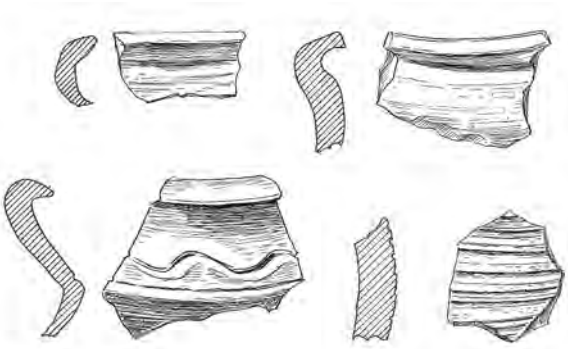

6 pav. XV a. vidurio keramikos šukės. V. Trečiokienės pieš.

Fig. 6. Mid-15th-century potsherds

7 pav. XVII a. I pusės polichrominiai ir žaliai glazūruoti kokliai iš medinio namo griuvėsių. V. Sedeikos nuotr.

Fig. 7. Polychrome and green glazed stove tiles from the first half of the 17th century that were found in the rubble from the wooden house

keramikos šukės kiemo formavimosi pradžią leido datuoti XV a. viduriu (6 pav.). Statybų pėdsakų sluoksnyje nėra. Apatiniame jo horizonte esančios smulkios raudonų plytų nuoskalos polaidžių metu suneštos iš Pilies kalno.

XVI a. negrįsto kiemo sluoksnis atkastas 0,95–1,95 m gyliuose. Jį sudaro 24–40 cm storio kietai suminto juodžemio su priesmėliu sąnašos ir 6–8 cm storio kietai sumintų akmenukų luobas. Kiemo būta nuožulnaus, su nuolydžiu žemėjančia P kryptimi. Sluoksnyje gausu akmenukų, smulkių raudonų plytų nuoskilų ir XVI a. būdingų buitinės keramikos šukių.

Ankstyviausi statybų pėdsakai atkasti XVII a. I pusės horizonte. Jie aptikti nuožulnioje kiemo PR dalyje, 0,56–1,2 m gyliuose. Joje buvo suręstas neaiškaus plano medinis namas su 9–12 cm storio plūkto molio asla. Ji plūkta tarp dviejų ant žemės paguldytų tašytų 28x26 cm dydžio rastų, galais orientuotų V–R kryptimi. Sprendžiant iš rąstų padėties ir plūkto molio, tai apatiniai namo sienų pertvarų sienojai. Abu rąstai ir tarp jų plūkta asla Nemuno salpos vietoje susmukę. Tikriausiai tai atsitiko dėl susmegusios namo P dalies, stovėjusios ant sąnašomis užneštos salpos. Namas sudegė XVII a. viduryje. Jo 10–14 cm storio degėsių sluoksnyje surasta XVII a. I pusės žaliai glazūruotų ir įvairiaspalvės glazūros koklių fragmentų (7 pav.), įvairiaspalvių buitinės keramikos šukių ir cilindro formos molinis žvejų tinklo svorelis (8 pav.).

XVII a. viduryje nuožulnioje V kiemo dalyje buvo palaidoti 2 suaugusių vyrų ir 2 vaikų palaikai (9 pav.). Laidota į 44 cm gylio duobę, kuri iškasta nuo suminto kiemo, buvusio 1,1 m gylyje, paviršiaus. Vienas vyras palaidotas aukštielninkas, ištiestomis kojomis, kitas – ant kairiojo šono, suriestomis kojomis. Pastarojo krūtinės srityje atkasti 2 vaikų palaikai. Sprendžiant iš rankų padėties, vyras abu vaikus buvo prispaudęs prie krūtinės. Karstų liekanų arba žymių nėra, drabužių liekanų ir įkapių taip pat. Tik aukštielninkai palaidoto

0 5 cm

8 pav. XVII a. I pusės polichrominių lėkščių (3, 4), dubens (2) šukės ir tinklo svorelis (1) iš medinio namo griuvėsių. V. Sedeikos nuotr.

Fig. 8. Sherds of polychrome plates (3, 4) and bowls (2) from the first half of the 17th century and a net weight (1) from the rubble of the wooden house.

vyro kairiosios plaštakos srityje gulėjo surūdijusi peilio geležtė. Abu vyrai 40–50 m. amžiaus, vaikai – 1 ir 3 m. Žmonių palaidojimas neaiškus ir mįslingas: neaiški jų mirties priežastis ir palaidojimo kieme aplinkybės. Padarius antropologinę analizę (ją atliko VU MF prof. dr. Rimantas Jankauskas) palaikai buvo sudėti į karstus ir palaidoti senosiose Veliuonos kapinėse.

Nuo XVIII a. vidurio iki XIX a. I pusės negrįstą ir nelygų kiemą užpildavo dideli pavasariniai Nemuno potvyniai. Jų sąnašos atkastos 32–39 cm gylyje. Potvyniai kieme sunešė 22–64 cm storio balkšvo ir rausvo stambiagrūdžio smėlio, balkšvo smulkiagrūdžio smėlio ir pilkšvo aliuvinio priesmėlio sąnašas (5 pav.).

XIX a. I pusėje kiemo V dalyje buvo sumūrytas stačiakampio plano 3,3 m pločio ir neaiškaus ilgio mūrinis namas ant 60 cm pločio lauko riedulių pamato. Namo būta siauro ir tikriausiai ilgo (pamato P dalis yra po netyrinėta asfaltuota aikštele), galu orientuoto į Kauno–Jurbarko kelią. Kieme už namo, prie Pilies kalno šlaito buvo surėstas kvadratinis 1,4x1,4 m dydžio, 1,1 m gylio šulinys, į kurį sutekėdavo šaltinių ir polaidžių vandenys. Šulinys surėstas iš 16x12 cm tašytų rąstų, kurių kampų išorėje sukalti 24x24 cm tašyti 24 cm skersmens apvalūs šulai. Šulinio konstrukcija vidinėse kampų pusėse ir prie apatinių sienojų sutvirtinta žemėn sukaltais 8 cm skersmens nusmailintais kuoliukais. Šulinys iškastas iki rusvo Nemuno slėnio priesmėlio, užpiltas ir nebenaudotas XIX a. viduryje.

9 pav. XVII a. viduryje kieme palaidoti 2 vyrų ir 2 kūdikių palaikai iš R. A. Juknevičiaus nuotr.

Fig. 9. The remains of the two males and two infants buried in the courtyard in the mid-17th century, as seen from the E.

XIX a. viduryje kiemo ŠV dalyje, prie Pilies kalno šlaito (magazino vietoje) surėstas neaiškaus plano medinis pastatas ant 30 cm pločio lauko riedulių ir plytų pamato. Griuvenų sluoksnyje surasta baltai glazūruotų koklių fragmentų ir dailiai ornamentuota tamsiai pilko molio pypkės galvutė su nenustatyto gamintojo ženklu (10 pav.). Didelis ir erdvus kiemas buvo išgrįstas lauko rieduliais su nuolydžiais P kryptimi. Nuožulnioje ir klampioje

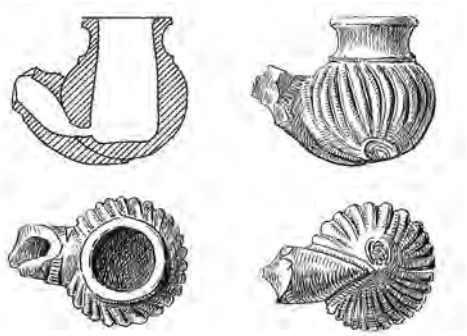

10 pav. Redukuotos molio XIX a. pypkės galvutė. V. Trečiokienės pieš.

Fig. 10. The 19th-century reduction earthenware pipe bowl.

kiemo P dalyje grindinio rieduliai sudėti ant 20 cm kieto molio pagrindo. Molis supiltas ant XVIII a. vidurio – XIX a. I pusės Nemuno potvynių sąnašų.

XIX a. pabaigoje kiemo Š pakraštyje, kuris rėmėsi į Pilies kalno šlaitą, buvo pastatytas grūdų magazinas. Jis sumūrytas ant 1,2–1,4 m pločio juostinių pamatų pado. Pamatai mūryti iš didelių ir vidutinių lauko riedulių, kampuose – iš didelių tašytų riedulių. Rieduliai surišti balkšvu kalkių skiediniu. Pamatai mūryti pagal Pilies kalno P šlaito nuolydį, todėl jų apačios yra skirtinguose aukščiuose ir gyliuose. Magazino Š pamatas ir dalis R pamato remiasi į Pilies kalno P šlaito natūralų rausvą moreninį priemolį. Jų apačia yra H_{abs} 21,65 m. Dalis R pamato ir PR kampas remiasi į kietai susluoksniuotas XVIII a. vidurio Nemuno potvynių sąnašas ir yra H_{abs} 20,45 m. R 10,45 m ilgio pamato apačios nuolydis ŠP kryptimi yra 70 cm (2 pav.). P pamato apačia yra H_{abs} 19,75–20,40 m. Pamato V dalis remiasi į XVII a. kietai susluoksniuotą kiemo juodžemį o R dalis – į XVIII a. vidurio Nemuno potvynių sąnašas. Pamatų būklė prasta. Juos plauna giluminiai šaltiniai, lietaus ir polaidžių vandenys. Dėl skirtingų gruntų pamatai nusėdę, vietomis suskilinėję ir trupa. Pamatų būklė suprastėjo tarybiniu laikotarpiu pažeidus nuotekų sistemą, kurią XIX a. pabaigoje ir tarpukariu sudarė kruopščiai išgrįsti grindiniai su nuolydžiais žemėjančia P kryptimi.

XX a. I pusėje prie magazino PV fasado sumūryta stačiakampė vieno aukšto L. Golcmano mėsinė su atvira terasa ir dviem į ją vedančiomis laiptinėmis. Mėsinė ir laiptinės sumūrytos ant 30 cm pločio lauko riedulių ir plytų pamatų. Tarybiniu laikotarpiu L. Golcmano mėsinės vietoje buvo pastatytas betoninis 6,9x6,3 m dydžio grūdų sandėlio svarstyklių priestatas su rūsiu. Nuožulniame magazino R kieme įrengtas lauko tualetas. Abiems statiniams kasant pamatų duobes, sunaikintas 63,81 m^2 kultūrinis sluoksnis.

The Excavation on the Grounds of the Former Grain Storehouse

In 2011, 232 m^2 were excavated in the S and E courtyards on the grounds of the former grain storehouse (Fig. 1) in Veliuona (Jurbarkas District) and a 0.8–2.5 m thick cultural layer from the first half of the 15th – first half of the 20th century was discovered. The original relief at the storehouse's grounds consisted of the S slope of Castle (Pilies) Hill, a narrow former Nemunas valley at the hill's foot, and the Nemunas floodplain which drops sharply towards the S (Fig. 2). The earliest traces of human activity in the excavated area date to the first half of the 15th century. Potsherds from the first half of the 15th centu-

ry and animal bones were found at the fire site (Fig. 3) among the charred and fire-split fieldstones, ashes, and charcoal (Fig. 4).

Gently sloping courtyards were created at the foot of Castle Hill during the mid-15th – first half of the 20th century (Fig. 5). The potsherds found in the bottom horizon allow the beginning of the courtyard's formation to be dated to the mid-15th century (Fig. 6). The earliest construction traces at this location are from the first half of the 17th century. At that time a wooden house with an unclear floor plan and a 9–12 cm thick compacted clay floor was erected at the site. The house burnt down in the mid-17th century. Green glazed and polychrome stove tile fragments from the first half of the 17th century (Fig. 7), sherds of polychrome household pottery, and a cylindrical earthenware fishing net weight (Fig. 8) were found in its 10–14 cm thick layer of charcoal.

The two adult males and two infants had been buried in the gently sloping W part of the courtyard in the mid-17th century (Fig. 9). A rusted knife blade discovered in the area of the left wrist of a male who had been buried supine, was the only grave good found.

During the mid-18th – first half of the 19th centuries, the high spring floods of the Nemunas filled in the unpaved and uneven courtyard. A wooden building with an unclear floor plan was erected in the NW part of the courtyard near the slope of Castle hill (at the site of the storehouse) in the mid-19th century. Fragments of white glazed stove tiles and a handsomely decorated dark grey clay pipe bowl with an undetermined manufacturer's mark was found in the layer of the building's rubble (Fig. 10).

VILNIUS

Simonas Aleksandravičius

Bazilijonų gatvė 10

2011 m. spalio–gruodžio mėnesiais vykdyti archeologiniai tyrinėjimai Bazilijonų g. 10. Jų metu ištirtas apie 40 m² plotas. Iškasti trys 3x2, 3,5x3,4 ir 1,4x1,1 m dydžio šurfai, viena 5x2 m dydžio perkasa bei 7 m ilgio, 50 cm pločio tranšėja dujotiekiui. Tyrinėjimai vykdyti naujų požeminių komunikacijų (vandentiekio, dujų ir nuotekų) tiesimo vietose.

Šurfas 1 kastas sklypo Š dalyje, šalia rekonstruojamo XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje statyto pastato. Šurfas 3x2 m dydžio, orientuotas Š–P kryptimi. Iki 1,5 m gylio fiksuotas maišytos struktūros tamsiai pilkos su griuvenomis, statybiniu laužu bei pavieniais archeologiniais radiniais sluoksnis. Iki 3 m gylio fiksuoti tarpusavyje besikaitaliojantys tamsiai pilkos, juodos žemės sluoksniai, persimaišę su griuvenomis ir degėsiais. Po jais fik-

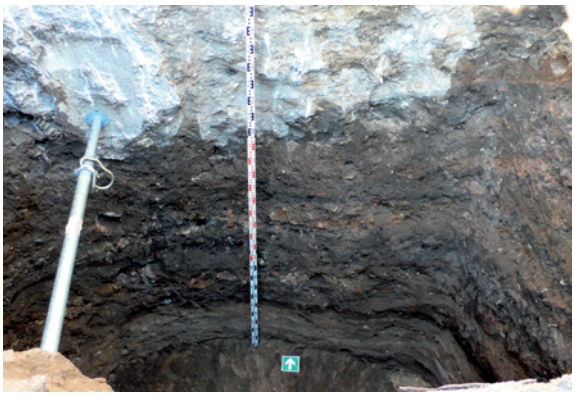

1 pav. Šurfo 1 Š sienelė. S. Aleksandravičiaus nuotr.
Fig. 1. The N wall of test pit 1.